

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3502/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת י' וילנר

העותר: אברהם פלקסר

נגד

המשיבים: 1. המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות
2. מנהל רשות האכיפה והגביה
3. אוצר המדינה
4. הוועדה לויתור על גביית חובות המגיעים
למדינה בגין אגרות והוצאות

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

בשם העותר: בעצמו

בשם המשיבים: עו"ד פנחס גורט

פסק-דין

השופטת י' וילנר:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר כי נוציא צו על תנאי המכוון כנגד המשיבים 1-3, ליתן טעם מדוע לא ייקבע כי כל הליכי הגבייה שננקטו וננקטים נגד העותר – לרבות עיקול משכורתו – בטלים, וכן מדוע לא יימנע המשיב 1, הוא המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן: המרכז לגביית קנסות), מלנקוט בהליכי גבייה כנגד חייבים שרשם ההוצאה לפועל הכריז עליהם כמוגבלים באמצעים ונתן בעניינם צו תשלומים. עוד מבקש העותר כי נורה למשיבים ליתן טעם מדוע לא תמחק המשיבה 4, היא הוועדה לויתור על גביית חובות המגיעים למדינה בגין אגרות והוצאות (להלן: הוועדה), את חובותיו של העותר כלפי אוצר המדינה.

2. העותר, המייצג את עצמו, הוכרז על ידי רשם ההוצאה לפועל כחייב מוגבל באמצעים וניתן צו לאיחוד תיקיו בהוצאה לפועל. לאחר ביצוע חקירת יכולת, ניתן בעניינו של העותר צו תשלומים המחייב אותו לשלם סך של 150 ש"ח בחודש לפירעון חובותיו בהוצאה לפועל, אשר במועד הגשת העתירה עמדו על סך של למעלה משמונה עשר מיליון ש"ח. בנוסף, העותר חב לאוצר המדינה חובות בגין אגרות בית משפט והוצאות משפט, שבמועד הגשת העתירה עמדו על סך של כ-68,000 ₪ (להלן: החוב).

ביום 20.12.2017, הטיל המרכז לגביית קנסות, במסגרת הליכי גבייה שננקטו נגד העותר, צו עיקול על משכורותיו (להלן: צו העיקול). בהמשך לכך, פנה העותר לוועדה בבקשה כי תמחק לו את החוב (להלן: הבקשה למחיקת החובות). במקביל, פנה העותר למרכז לגביית קנסות בבקשה כי יידחה מועד פירעון החוב ויבוטלו הליכי גבייתו, לרבות צו העיקול, וזאת עד אשר תתקבל החלטת הוועדה בבקשה למחיקת החובות (להלן: הבקשה לדחיית מועד פירעון החובות). ביום 3.1.2018, דחה המרכז לגביית קנסות את הבקשה (להלן: ההחלטה הראשונה של המרכז לגביית קנסות). על החלטה זו השיג העותר בפני מנהל רשות האכיפה והגבייה (להלן: מנהל רשות האכיפה להלן: ההשגה). ביום 4.2.2018, דחתה הוועדה את הבקשה למחיקת החובות (להלן: ההחלטה הראשונה של הוועדה). בהמשך לכך, ומשלא ניתנה החלטתו של מנהל רשות האכיפה בהשגה, הגיש העותר את העתירה דנן.

3. במסגרת העתירה, תוקף העותר את ההחלטה הראשונה של המרכז לגביית קנסות עליה השיג כאמור, את ההחלטה הראשונה של הוועדה, וכן את אי מתן התייחסות מנהל רשות האכיפה והגבייה להשגה. נציין כי עד היום טרם ניתנה החלטה על ההשגה.

4. בעתירתו טוען העותר, בעיקרו של דבר, כי הליכי הגבייה הננקטים נגדו על ידי המרכז לגביית קנסות פוגעים בעיקרון השוויון בין הנושים, שכן הסכום שנגבה ממנו מידי חודש לכיסוי החוב לאוצר המדינה גבוה מהסכום הנגבה ממנו לפי צו התשלומים עליו הורה רשם ההוצאה לפועל, אף שהחוב לנושים בתיקיו בהוצאה לפועל גבוה יותר. עוד נטען, כי הליכי הגבייה הננקטים על ידי המרכז לגביית קנסות עומדים בסתירה להוראת סעיף 3(ה) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995 (להלן: החוק), המורה כי אין בהוראות בדבר גביית חוב הקבועות בסעיף 3 לחוק המרכז כדי לפגוע בדרכי גבייה אחרות הקבועות בחיקוק. לטענת העותר, הליכי הגבייה בהם נוקט המרכז לגביית קנסות פוגעים בגבייה הנעשית לפי צו התשלומים שניתן בעניינו על ידי רשם ההוצאה לפועל. כמו כן, העותר טוען כי המרכז לגביית קנסות לא נתן לו כל

אזהרה מוקדמת טרם הטלת העיקול על משכורתו, וזאת בניגוד להוראותיו של סעיף 3 לחוק המרכז. עוד נטען, כי סמכותו של המרכז לגביית קנסות לדחות תשלום חוב בשל נסיבות מיוחדות של החייב לפי סעיף 5ב לחוק המרכז היא סמכות חובה. על כן, כך נטען, היה על המרכז לגביית קנסות להתחשב בנסיבותיו האישיות כפי שפורטו בבקשה לדחיית מועד פירעון החובות, ולדחות בגינן את תשלום החוב. נוסף על כך, העותר טוען, כי ההחלטה הראשונה של המרכז לגביית קנסות, וההחלטה הראשונה של הוועדה אינן מנומקות והן בלתי סבירות באופן קיצוני, כמו גם הימנעותו של מנהל רשות האכיפה והגבייה מלהתייחס להשגה – הימנעות שמשמעותה דחיית ההשגה (כאמור בסעיף 6(ב) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958). עוד מלין העותר כי לא ניתנה לו זכות שימוע טרם קבלת ההחלטה הראשונה של הוועדה. לבסוף, העותר טוען כי חברי הוועדה נגועים בניגוד עניינים, שכן האינטרס שלהם הוא לגבות חובות ולא למחוק אותם.

5. המשיבים הגישו הודעות מעדכנות בגדרן נטען כי לאחר הגשת העתירה התקבלה החלטה חדשה של המרכז לגביית קנסות לפיה בוטל העיקול שהוטל על משכורתיו של העותר (להלן: ההחלטה החדשה של המרכז לגביית קנסות). כמו כן, צוין כי הוועדה קיבלה אף היא החלטה חדשה להפחית מסכום החוב ולקזז את הכספים שעוקלו ממשכורתיו, כך שהחוב הועמד על סך של 12,573 ₪, ונקבע כי הוא יפרס על פני 79 תשלומים בסך של 159 ש"ח ותשלום נוסף בסך של 192 ש"ח (להלן: ההחלטה החדשה של הוועדה). עוד צוין, כי בהתאם להודעה ששלח מנהל המרכז לגביית קנסות לעותר, באפשרותו של העותר להגיש לוועדה בקשה לעיון חוזר בהחלטותיה בשל שינוי נסיבות או טעות בולטת בהחלטתה. משכך, המשיבים טוענים כי העתירה אינה אקטואלית עוד, ועל כן דינה להימחק.

6. בהחלטה מיום 11.7.2018, הוריתי לעותר להגיש תשובה לתגובת המשיבים. בתשובתו, חוזר העותר על עיקר הטענות אותן הוא העלה בגדר העתירה. בתוך כך, העותר טוען כי אין בשינוי שחל במסד העובדתי כדי לייתר את הדיון בעתירה. לטענתו, טענותיו בעניין פגיעה בשוויון בין הנושים בעיני עומדות.

דיון והכרעה

7. דין העתירה להידחות על הסף, שכן לאחר הגשת העתירה, נבחן עניינו של העותר מחדש על ידי המרכז לגביית קנסות והוועדה, ואלה נתנו החלטות חדשות אשר הביאו לשינוי מהותי במסד העובדתי שנפרס בעתירה. משכך, העתירה, במתכונתה

הנוכחית, מיצתה עצמה והיא אינה אקטואלית עוד. ממילא, אף טענות העותר כנגד מנהל רשות האכיפה אינן רלוונטיות עוד נוכח מסד הנתונים החדש (ראו: בג"ץ 8417/01 אדמון נ' מינהל מקרקעי ישראל, פסקה 11 לפסק דינה של הנשיאה נאור (6.10.2013); בג"ץ 7392/16 פלוני נ' משרד הביטחון, פסקה 6 לפסק דינו של השופט מזוז (23.10.2017)).

8. כמו כן, יש לדחות את טענות העותר כי המשיבים פעלו בניגוד להוראת סעיף 3(ה) לחוק המרכז ופגעו בכך, בין היתר, בשוויון בין הנושים. סעיף 3(ה) לחוק המרכז המסדיר את הליכי הגבייה קובע כי "אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בדרכי גבייה אחרות הקבועות בחיקוק אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בחוק". מכאן, שסעיף זה בא להרחיב את דרכי הגבייה העומדות למרכז לגביית קנסות מכוח הוראות חוק אחרות, ולא לצמצמן, כפי שגורס העותר. ממילא, רשאי היה המרכז לגביית קנסות לנקוט בהליכי גבייה נגד העותר, במקביל להליכי ההוצל"פ שננקטו נגדו.

9. לאור כל האמור, העתירה נדחית, ללא צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ח בתשרי התשע"ט (7.10.2018).

שופט

שופט

שופט